

Streszczenie decyzji Komisji
z dnia 2 grudnia 2021 r.
dotyczącej postępowania na mocy art. 101 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 53
Porozumienia EOG

(Sprawa AT.40135 – FOREX – Sterling Lads)

(notyfikowana jako dokument C(2021) 8612 final)

(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)

(2022/C 185/08)

W dniu 2 grudnia 2021 r. Komisja przyjęła decyzję dotyczącą postępowania na podstawie art. 101 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 53 Porozumienia EOG. Zgodnie z przepisami art. 30 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 ⁽¹⁾ Komisja podaje niniejszym do wiadomości nazwy stron oraz zasadniczą treść decyzji, wraz z informacjami na temat wszelkich nałożonych kar, uwzględniając jednak uzasadnione prawo przedsiębiorstw do ochrony ich tajemnic handlowych.

1. WPROWADZENIE

- (1) Adresaci decyzji uczestniczyli w pojedynczym i ciągłym naruszeniu art. 101 TFUE i art. 53 Porozumienia EOG. Celem naruszenia było ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w sektorze transakcji kasowych na rynku walutowym G10 („Forex” lub „FX”) ⁽²⁾.
- (2) Decyzja dotyczy walut G10, czyli dolarów amerykańskich, kanadyjskich, australijskich i nowozelandzkich (odpowiednio USD, CAD, AUD i NZD), jena japońskiego (JPY), franka szwajcarskiego (CHF), funta szterlinga (GBP), euro (EUR) oraz koron szwedzkich, norweskich i duńskich (odpowiednio SEK, NOK i DKK) (tj. łącznie 11 walut, odpowiadających konwencji rynkowej walut objętych oznaczeniem G10).
- (3) Działalność handlowa na kasowym rynku walutowym obejmuje zarówno (i) pełnienie funkcji animatora rynku (tj. realizowanie zleceń klienta dotyczących wymiany kwoty w danej walucie na jej odpowiednik w innej walucie); jak i (ii) obrót na własny rachunek (tj. dokonywanie innych wymian walut w celu zarządzania ryzykiem wynikającym z transakcji animatora rynku lub w celu zmiany ekspozycji walutowej niezależnie od zlecenia klienta).
- (4) Stanowiska transakcji kasowych na rynku walutowym G10, które należały do przedmiotowych przedsiębiorstw, mogły – w zależności od popytu – operować dowolnymi walutami G10. Chociaż głównym obowiązkiem uczestniczących traderów było organizowanie obrotu w konkretnych walutach lub parach walutowych, mieli oni również prawo zawierania innych transakcji w imieniu swoich przedsiębiorstw w odniesieniu do dowolnych walut G10 dostępnych w ich rejestrach, co w przedmiotowym okresie czynili w różnym stopniu w celu maksymalizacji wartości przypadających im udziałów.
- (5) Dla naruszenia istotne były następujące trzy rodzaje zleceń w ramach zorientowanej na klientów działalności transakcyjnej uczestniczących traderów (pełnienie funkcji animatora rynku):
  - (a) zlecenia klientów „kupuj natychmiast”, polegające na natychmiastowym zawieraniu transakcji na określoną kwotę waluty w oparciu o aktualny kurs rynkowy;
  - (b) warunkowe zlecenia klientów (na przykład zlecenia „stop-loss” lub „take-profit”), uruchamiane w chwili osiągnięcia danego poziomu cenowego, narażającego tradera na ryzyko – wykonalne dopiero, gdy rynek osiągnie określony poziom;

⁽¹⁾ Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 411/2004 (Dz.U. L 68 z 6.3.2004, s. 1).

⁽²⁾ Sprawa nie dotyczy transakcji kasowych na rynku walutowym w ramach handlu elektronicznego rozumianych jako transakcje kasowe na rynku walutowym, które są automatycznie księgowane lub wykonywane przez elektroniczne platformy obrotu lub algorytmy komputerowe będące własnością odpowiedniego banku.

- (c) zlecenia klientów dotyczące realizacji transakcji po konkretnych kursach referencyjnych Forex lub według „fixingu” dla konkretnych par walutowych, co w przedmiotowej sprawie odnosiło się tylko do kasowych kursów zamknięcia WM/Reuters oraz referencyjnych kursów walutowych Europejskiego Banku Centralnego.

2. OPIS SPRAWY

2.1. Procedura

- (6) Przyczyną wszczęcia postępowania wyjaśniającego był przedłożony 27 września 2013 r. wniosek [podmiotu niebędącego adresatem] o zwolnienie z grzywny. Następnie Komisja otrzymała wstępne wnioski o złagodzenie kary od [podmiotu niebędącego adresatem] (11 października 2013 r.), od [podmiotu niebędącego adresatem] (14 października 2013 r.) oraz od [podmiotu niebędącego adresatem] (17 lipca 2015 r.). Każda ze stron przedstawiła w następstwie tych wniosków liczne uwagi. Credit Suisse nie złożyło wniosku o złagodzenie kary. 2 lipca 2014 r. Komisja przyznała [podmiotowi niebędącemu adresatem] warunkowe zwolnienie z grzywny.
- (7) 27 października 2016 r. przeciwko stronom wszczęto postępowanie w celu podjęcia rozmów ugodowych. W okresie od listopada 2016 r. do lutego 2018 r. Komisja podejmowała dwustronne kontakty i odbywała dwustronne spotkania z każdą ze stron, w tym z Credit Suisse, w ramach trzech tur rozmów ugodowych, zgodnie z obwieszczeniem o postępowaniach ugodowych⁽³⁾.
- (8) 22 stycznia 2018 r. kolegium komisarzy zatwierdziło przedziały grzywien, które prawdopodobnie znajdą zastosowanie. 19 lutego 2018 r. Credit Suisse poinformowało Komisję, że rezygnuje z dalszego uczestnictwa w postępowaniu ugodowym. W związku z tym Komisja powróciła w stosunku do Credit Suisse do postępowania zwykłego, zgodnie z pkt 19 obwieszczenia o postępowaniach ugodowych. Między [...] a [...] pozostałe strony przedłożyły Komisji formalne wnioski ugodowe na podstawie art. 10a ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 773/2004⁽⁴⁾.
- (9) 24 lipca 2018 r. Komisja przyjęła pisemne zgłoszenie zastrzeżeń w ramach postępowania zwykłego skierowane do Credit Suisse oraz równoległe – uproszczone pisemne zgłoszenie zastrzeżeń w ramach postępowania ugodowego skierowane do pozostałych czterech stron naruszenia. 4 października 2018 r. Credit Suisse przedłożyło pisemne uwagi do pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń, wnioskując o możliwość złożenia wyjaśnień ustnych. Ustne złożenie wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym odbyło się 7 grudnia 2018 roku.
- (10) 18 marca 2021 r. Komisja przyjęła dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń skierowane do Credit Suisse. Credit Suisse przedłożyło pisemne uwagi do tego dodatkowego zgłoszenia zastrzeżeń 6 maja 2021 r., a 8 czerwca 2021 r. odbyło się drugie spotkanie wyjaśniające. 25 czerwca 2021 r. Credit Suisse wyjaśniło kwestie nierozstrzygnięte w trakcie spotkania wyjaśniającego.
- (11) Komitet Doradczy ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących wydał pozytywną opinię 30 listopada 2021 roku. Urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające sporządził sprawozdanie końcowe 1 grudnia 2021 roku. Komisja przyjęła decyzję 2 grudnia 2021 roku.

2.2. Streszczenie opisu naruszenia

- (12) Decyzja dotyczy zachowania, które miało miejsce na kanale dyskusyjnym [...] pod nazwą Sterling Lads (lub „STG Lads”) między [podmiotem niebędącym adresatem], [podmiotem niebędącym adresatem], [podmiotem niebędącym adresatem], [podmiotem niebędącym adresatem] („czterema stronami postępowania ugodowego”) oraz Credit Suisse w okresie od 25 maja 2011 r. do 12 lipca 2012 roku. Credit Suisse uczestniczyło w naruszeniu od 7 lutego do 12 lipca 2012 roku. Działalność kartelu wywarła wpływ co najmniej na EOG.
- (13) Istnienie kartelu jest udokumentowane w rozmowach na kanale dyskusyjnym STG Lads między niektórymi traderami upoważnionymi do handlu – w imieniu i na rzecz zatrudniających ich przedsiębiorstw – walutami G10 w transakcjach kasowych w odpowiednim, przeznaczonym do tego, stanowisku transakcji kasowych na rynku walutowym G10.

⁽³⁾ Obwieszczenie Komisji w sprawie prowadzenia postępowania ugodowych w związku z przyjęciem decyzji na mocy art. 7 i 23 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 w sprawach kartelowych (Dz.U. C 167 z 2.7.2008, s. 1.) („obwieszczenie o postępowaniach ugodowych”).

⁽⁴⁾ Dz.U. L 123 z 27.4.2004, s. 18.

- (14) Działalność kartelu stanowiła pojedyncze i ciągle naruszenie, polegające na prowadzonej na szeroką skalę, powtarzającej się wymianie między traderami – za pośrednictwem prywatnego, wielostronnego kanału dyskusyjnego – pewnych bieżących lub przyszłościowych, szczególnie chronionych informacji handlowych, dotyczących działalności transakcyjnej tych traderów. Celem wymiany informacji było wpłynięcie na dwa podstawowe parametry konkurencji w zakresie transakcji kasowych na rynku walutowym G10, czyli na cenę oraz na eksperckie zarządzanie ryzykiem.
- (15) Zamiast konkurować niezależnie w oparciu o te parametry, uczestniczący traderzy, podejmując decyzje rynkowe, uwzględniali pozycje, zamiary i ograniczenia swoich konkurentów. Decyzja dotyczy wymiany informacji w zakresie:
- (a) ujawniania szczegółów niedokończonych zleceń klientów – uczestniczący traderzy mieli swobodnie omawiać poufne szczegóły oczekujących zleceń (takie jak poziom uruchamiania zleceń warunkowych, wielkość zleceń „fixingu” oraz rodzaj lub nazwy klientów korzystających ze zleceń „kupuj natychmiast”). Dzięki tym informacjom uczestnicy kanału dyskusyjnego mieli większą przejrzystość co do działalności handlowej pozostałych uczestników. Pomagały im one w podejmowaniu późniejszych decyzji rynkowych i umożliwiały identyfikowanie okazji do koordynowania swoich transakcji;
  - (b) ujawniania informacji na temat otwartych pozycji ryzyka traderów, które mogły dać im wgląd w ich wzajemne strategie zabezpieczające przed ryzykiem. Dzięki nim traderzy uzyskiwali dane, które mogły mieć znaczenie dla ich decyzji handlowych przez kolejnych kilka minut lub do momentu otrzymania następných informacji;
  - (c) ujawniania istniejących lub spodziewanych różnic między ceną kupna a ceną sprzedaży, co ujawniało spread notowany przez traderów w odniesieniu do określonych par walut i wielkości transakcji. Zapewniało to uczestniczącym traderom większą pewność co do podawanych przez nich cen i umożliwiało im stosowanie świadomych praktyk cenowych. Mogło również umożliwić dostosowanie spreadów dla poszczególnych transakcji i wpłynąć na ogólną cenę płaconą przez klientów za transakcje walutowe;
  - (d) ujawniania innych szczegółów bieżącej lub planowanej działalności transakcyjnej – uczestniczący traderzy dzielili się zestawieniami kilku wymienionych wcześniej rodzajów szczególnie chronionych informacji handlowych, pomagając sobie nawzajem w podejmowaniu dalszych decyzji.
- (16) Cztery strony postępowania ugodowego przyznały, że owa powtarzająca się i prowadzona na szeroką skalę wymiana bieżących lub przyszłościowych, szczególnie chronionych informacji odbywała się w oparciu o następujące zasady dorozumiane: (i) uczestniczący traderzy gromadzili się na prywatnym kanale dyskusyjnym STG Lads w celu ujawniania i wymiany informacji w ciągu dnia handlowego; (ii) informacje otrzymywane za pośrednictwem tego kanału nie były ujawniane konkurentom spoza tego kanału; (iii) wymieniane informacje mogły być wykorzystywane przez uczestniczących traderów na własną korzyść, w tym w celu identyfikowania okazji do koordynowania transakcji oraz (iv) uzyskane informacje nie mogły być wykorzystywane przeciwko traderom, którzy ich dostarczyli (zasady w całości zwane dalej „dorozumianym porozumieniem”). Credit Suisse nie potwierdziło istnienia dorozumianego porozumienia.
- (17) Zdaniem czterech stron postępowania ugodowego traderzy czasami koordynowali swoją działalność handlową w odniesieniu do transakcji kasowych na rynku walutowym G10, rezygnując z transakcji, które w przeciwnym razie zamierzali podjąć w określonym czasie, ze względu na zapowiedzianą przez innego tradera pozycję lub działalność handlową. Praktyka ta znana jest jako „ustępowanie”. Jednak w okresie, w którym Credit Suisse uczestniczyło w naruszeniu, nie miał miejsca żaden faktyczny przypadek „ustępowania”.
- (18) Credit Suisse pociągnięto do odpowiedzialności za uczestniczenie w powtarzającej się i prowadzonej na szeroką skalę wymianie bieżących lub przyszłościowych, szczególnie chronionych informacji handlowych, która miała miejsce na kanale dyskusyjnym STG Lads i – w rozumieniu art. 101 TFUE i art. 53 Porozumienia EOG – stanowiła uzgodnione praktyki lub porozumienia ograniczające konkurencję ze względu na cel. Credit Suisse zwolniono z odpowiedzialności z tytułu dorozumianego porozumienia oraz przypadków koordynowania transakcji.

2.3. Adresaci

- (19) Decyzję skierowano do następujących podmiotów prawnych: Credit Suisse Group AG, Credit Suisse Securities (Europe) Limited i Credit Suisse AG (razem jako „Credit Suisse” lub „adresaci”).

2.4. Środki zaradcze

- (20) W przedmiotowej decyzji zastosowano wytyczne Komisji z 2006 r. w sprawie grzywien. 22 stycznia 2018 r., w kontekście postępowania ugodowego, kolegium komisarzy określiło metody ustalania grzywien oraz parametry, jakie należy przy tym uwzględnić. Zgodnie z orzecznictwem zasada równego traktowania dotyczy parametrów ustalania grzywien dla wszystkich uczestników tego samego naruszenia, niezależnie od tego, czy są stronami postępowania zwykłego czy ugodowego. W związku z tym tę samą metodę obliczania grzywien zastosowano do grzywiny nałożonej na Credit Suisse, jak i do grzywien dla czterech stron postępowania ugodowego.

2.4.1. Podstawowa kwota grzywiny

- (21) Komisja uznała, że należy przyjąć konkretny wskaźnik zastępczy wartości sprzedaży. Transakcje kasowe na rynku walutowym G10 nie generują sprzedaży w zwyczajowym rozumieniu tego terminu: obejmują one wymianę nominalnej wartości pieniężnej wyrażonej w określonej walucie na równoważną kwotę wyrażoną w innej walucie, której cena zawiera się w „różnicy między ceną kupna a ceną sprzedaży”, stosowaną przez dealera transakcji kasowych na rynku walutowym. Oba te czynniki – podlegające wymianie wartości nominalne i zastosowane różnice między ceną kupna a ceną sprzedaży – stanowią zatem niezbędne parametry wartości sprzedaży, której dotyczy przedmiotowe naruszenie.
- (22) Komisja ustaliła wskaźnik zastępczy dla odpowiednich wartości sprzedaży w następujący sposób:
- (a) Najpierw uwzględniła wartości nominalne będące przedmiotem transakcji kasowych danego przedsiębiorstwa na rynku walutowym G10.
- (b) Następnie przemnożyła te kwoty przez odpowiedni, jednolity dla wszystkich stron postępowania zwykłego i ugodowego, współczynnik korekcyjny odzwierciedlający różnice między ceną kupna a ceną sprzedaży, mający zastosowanie do transakcji kasowych na rynku walutowym G10. Współczynnik korekcyjny stanowił w istocie połączenie dwóch elementów: jednego – związanego z pełnieniem funkcji animatora rynku i drugiego – dotyczącego transakcji na własny rachunek.
- (23) Wskaźnik zastępczy wartości sprzedaży oparto bezpośrednio na wartości sprzedaży faktycznie zrealizowanej w miesiącach, w których poszczególne przedsiębiorstwa uczestniczyły w naruszeniu, a następnie wyrażono go w ujęciu rocznym. Biorąc pod uwagę, że naruszenie dotyczyło całego EOG, wskaźnik ten ustalono w oparciu o transakcje kasowe na rynku walutowym G10 zawarte z kontrahentami mającymi siedzibę w EOG.

2.4.2. Dostosowania kwoty podstawowej

- (24) Komisja zastosowała do wartości nominalnych odpowiedni, jednolity współczynnik oparty na poziomach różnic między ceną kupna a ceną sprzedaży, zaobserwowanych w źródłach dowodowych.

2.4.3. Okoliczności obciążające lub łagodzące

- (25) W niniejszej sprawie nie mają zastosowania okoliczności obciążające. Biorąc jednak pod uwagę, że Credit Suisse zwolniono od odpowiedzialności za „ustępowanie” oraz za dorozumiane porozumienie, Komisja przyznała obniżenie grzywiny.

2.4.4. Podwyższenie grzywiny dla zapewnienia skutku odstrasżającego

- (26) W tym przypadku mnożnik służący zapewnieniu skutku odstrasżającego nie został zastosowany.

2.4.5. Zastosowanie pułapu 10 % obrotów

- (27) Kwota grzywny nie przekracza górnego pułapu 10 % łącznego światowego obrotu, ustanowionego art. 23 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.

3. WNIOSEK

- (28) Na podstawie art. 23 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 na Credit Suisse nałożono grzywnę w wysokości 83 294 000 EUR.
-